

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

БІЗНЕС-МОДЕЛЮВАННЯ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

(назва навчальної дисципліни)

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до лабораторних занять
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії**

**зі спеціальності 076. «ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ
ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»**

(шифр і назва спеціальності)

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедрою статистики та економічного прогнозування, протокол .№ 10 від
08.04.2016

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Метою проведення лабораторних занять з навчальної дисципліни «Бізнес-моделювання в підприємницькій діяльності» є опанування навичок побудови бізнес-моделей у підприємницької діяльності.

У ході лабораторних занять здобувач набуває професійних компетентностей та практичних навичок роботи з відповідними програмними продуктами.

Відповідно до програми навчальної дисципліни «Бізнес-моделювання в підприємницькій діяльності» на лабораторні заняття відводиться 20 год. навчального часу.

Лабораторні заняття з навчальної дисципліни «Бізнес-моделювання в підприємницькій діяльності» проводяться у спеціально оснащених обчислювальних центрах Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

За результатами виконання завдання на лабораторному занятті здобувачі формують теку з електронними результатами виконання та захищають їх перед викладачем.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Завдання для лабораторних занять, які передбачені навчальним планом і програмою навчальної дисципліни для засвоєння теоретичних знань і практичних навичок, наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Перелік тем та завдань для лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Компетентності, які забезпечуються	Програмні питання і завдання для лабораторних занять	Кількість годин	Форма контролю	Необхідне ПЗ*	Література
Змістовий модуль I. Теоретичні засади моделювання підприємницької діяльності							
1.	Тема 2. Алгоритмічні моделі в підприємстві	Здатність до побудови моделей випадкових процесів та прийняття управлінських рішень	ЛР 1. Використання дерева рішень в бізнес-процесах	4	Звіт за лабораторною роботою	MS Office	Основна: [3]. Додаткова: [7]
2.	Тема 3. Економетричне моделювання в підприємницькій діяльності	Здатність до розрахунку прогнозів за допомогою економетричних моделей	ЛР 2. Дослідження економічних явищ за допомогою економетричних	4	Звіт за лабораторною роботою	Statistica	Основна: [3]. Додаткова: [4, 6]

№ з/п	Назва теми	Компетентності, які забезпечуються	Програмні питання і завдання для лабораторних занять	Кількість годин	Форма контролю	Необхідне ПЗ*	Література
Разом за змістовим модулем I						8	
Змістовий модуль II. Прикладні аспекти моделювання підприємницької діяльності							
3	Тема 4. Використання виробничих функцій для дослідження бізнес-процесів	Здатність до дослідження виробничих процесів за допомогою виробничих функцій	ЛР 3. Побудова ВФ дослідження виробничих процесів на підприємстві за допомогою основних характеристик	...4.	Звіт за лабораторною роботою	MS Office, Statistica	Основна: [3]. Додаткова: [5, 6]
4	Тема 5. Моделі поведінки споживачів та виробників	Здатність до моделювання поведінки споживачів та виробників за допомогою павутиноподібних моделей	ЛР 4. Дослідження взаємодії споживачів та виробників	...4	Звіт за лабораторною роботою	MS Office, Statistica	Основна: [2, 3]. Додаткова: [7, 8]
5	Тема 6. Приклади сучасних моделей дослідження підприємницької діяльності	Здатність обирати необхідні моделі до дослідження бізнес-процесів	ЛР 5. Побудова моделі обраного соціально-економічного явища	4	Звіт за лабораторною роботою	MS Office, Statistica	Основна: [2, 3]. Додаткова: [7, 8]
Разом за змістовим модулем II						12	
Разом за навчальною дисципліною 20							

*ПЗ – програмне забезпечення

3. ТИПОВИЙ ПРИКЛАД ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторне заняття № 3:

Побудова ВФ дослідження виробничих процесів на підприємстві за допомогою основних характеристик

Завдання: Необхідно побудувати виробничу функцію та дослідити основні характеристики.

Мета заняття: Опанування навичок дослідження виробничих процесів за допомогою виробничих функцій.

Основні теоретичні відомості:

Дослідити основні характеристики виробництва за допомогою функції Кобба-

Дугласа: середні величини, граничні величини, еластичності.

Зробити висновки щодо ефективності використання трудових та капітальних ресурсів в т. С з координатами $(L, K) = (50, 500)$.

Дослідити можливі варіанти використання ресурсів в даній точці.

Вихідні дані по динаміці обсягів виробництва і витрат ресурсів наведені в табл.

1.

Таблиця 1

Вихідні дані для дослідження

Місяць	Роки					
	2014			2015		
	Обсяги виробництва, тис. Грн	Капітальні витрати, тис. Грн	Трудові витрати, тис. Грн	Обсяги виробництва, тис. Грн	Капітальні витрати, тис. Грн	Трудові витрати, тис. Грн
Січень	811,98	50	350	468,98	30	214
Лютий	696,65	40	340	265,53	25	102
Березень	1146,12	70	682	1395,84	84	875
Квітень	781,99	33	342	901,53	55	514
Травень	989,49	39	452	395,46	30	125
Червень	1087,97	60	625	1093,84	55	724
Липень	1073,18	56	600	379,57	32	162
Серпень	784,97	40	351	681,73	38	359
Вересень	1302,21	82	985	1757,60	115	1021
Жовтень	1382,00	84	1021	1172,86	72	859
Листопад	1122,30	60	625	1155,13	71	864
Грудень	873,60	35	452	1353,92	85	1025

Хід роботи.

1. Побудувати виробничу функції Коба-Дугласа, розрахувати її параметри.
2. Розрахувати основні характеристики середні величини, граничні величини, еластичності
3. Побудувати графіки
4. Зробити висновки

Очікуваний результат виконання завдання:

Дослідження виробничого процесу за допомогою виробничих функцій

4. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Виконання кожного завдання для лабораторних занять оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань до лабораторних занять у межах тем змістових модулів наведено в табл. 4.2.

Таблиця 4.2

Розподіл балів за завданнями та змістовними модулями

Завдання для лабораторних занять	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			Сума балів
	ЗЛЗ1	ЗЛЗ2	ЗЛЗ3	ЗЛЗ4	ЗЛЗ5	
Максимальна кількість балів	6	6	6	6	6	30

ЗЛЗ – лабораторне завдання.

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності та іншої академічної документації.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна

1. Статистичне моделювання та прогнозування: Навчальний посібник(гриф МОН). Під ред. д-ра екон. наук, проф. О. В. Раєвневої. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2014. – 578 с.

2. Математические модели трансформационной экономики : Учеб. пособие // Т.С. Клебанова, Е. В. Раевнева, К. А. Стрижиченко, Л. С. Гурьянова, Н. А. Дубровина// Харьк. гос. экон. ун-т. - Х. : ИД "ИНЖЭК", 2006. - 279 с. - Учеб. изд.). - Библиогр.: 119 назв. – рус

3. Моделирование экономики : учеб.-практ. пособие // О. Ю. Полякова, К. А. Стрижиченко, Н. Ю. Голянд// Харьк. нац. экон. ун-т. - Х., 2007. - 138 с. - Библиогр.: с. 135-137 - рус.

4.2. Додаткова

4. Багриновский К.А., Матюшок В.М. Экономико-математические методы и модели (микроэкономика): Уч. пособие. – М.: Изд-во РУДН, 1999. – 184 с.

5. Вітлінський В.В. Моделювання економіки: Навч. Посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 408 с.

6. Клебанова Т.С. Моделирование экономической динамики / Т.С. Клебанова, Н.А.Дубровина, О.Ю. Полякова, Е.В. Раевнева, А.В. Милов. – Харьков: Изд. дом ИНЖЭК, 2004. – 262 с.

7. Математическое моделирование экономических процессов / Под ред. Е.Г. Белоусова, Ю.Н. Черемных, Х. Кёрта, К. Отто. – М.: Изд-во МГУ, 1990. – 232 с.

8. Пономаренко В.С., Раєвнева О.В., Стрижиченко К.А. Моделювання поведінки інвестора на фондовому ринку: Монографія. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2004.-264с. Укр. мова

4.3. Ресурси Інтернет

9. www.ukstat.gov.ua

10. www.bank.gov.ua

11. www.minfin.com.ua

12. www.smida.gov.ua